

Rybnik, 20 maja 2021 r.

Sygn. akt III Ka 79/20

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Sąd Okręgowy w Rybniku - III Wydział Karny

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Aleksandra Odoj-Jarek (spr.)

Sędziowie: Anita Ossak

Katarzyna Gozdawa-Grajewska

Protokolant: Przemysław Prokop

w obecności oskarżyciela Witolda Janiec Prokuratora Prokuratury Rejonowej
w Rybniku

po rozpoznaniu w dniach 1 października 2020 r., 15 października 2020 r. i 17 maja 2021 r.

sprawy: **P. P. (1) (P.)**

s. R. i H.

ur. (...) w R.

oskarżonego o czyn z art. 155 § 1 k.k.

na skutek apelacji wniesionych przez oskarżyciela publicznego, pełnomocnika oskarżycieli subsydiarnych i obrońcę oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego w Rybniku

z dnia 24 października 2019 r. sygn. akt III K 1291/17

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

- w punkcie 1 na podstawie art. 66 § 1 k.k. oraz art. 67 § 1 k.k. warunkowo umarza postępowanie karne wobec oskarżonego P. P. (1) o czyn z art. 160 § 3 k.k. w zw. z art. 160 § 1 k.k. polegający na tym, że:

w dniach 25 i 26 maja 2016 roku jako (...) wykonując prace związane z termomodernizacją budynku wielorodzinnego przy ul. (...) w R. nie zabezpieczył w sposób zgodny z zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy miejsca prowadzenia robót budowlanych poprzez niezabezpieczenie wykopu w sposób uniemożliwiający wpadnięcie do wykopu, przez co nieumyślnie naraził pokrzywdzoną K. T., która w dniu 26 maja 2016 roku będąc w stanie nietrzeźwości 3,4 promila alkoholu we krwi wpadła do wykopu, na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu – na okres próby wynoszący 1 (jeden) rok,

- na podstawie art. 67 § 3 k.k. w zw. z art. 39 pkt 7 k.k. orzeka wobec oskarżonego świadczenie pieniężne w kwocie 1.000 (jednego tysiąca) złotych na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej,

- uchyla rozstrzygnięcia zawarte w punktach 2, 3 i 4,

- w punkcie 7 częściowo obciąża oskarżonego wydatkami postępowania, a mianowicie do kwoty 2.000 (dwóch tysięcy) złotych, zwalniając go na podstawie art. 640 § 1 k.p.k. w zw. z art. 624 § 1 i 2 k.p.k. w pozostałej części od wydatków postępowania, którymi obciąża Skarb Państwa, nadto uchyla rozstrzygnięcie o opłacie;

II. w pozostałym zakresie zaskarżony wyrok utrzymuje w mocy;

III. zasądza od oskarżycieli posiłkowych M. D. i I. D. na rzecz Skarbu Państwa wydatki za postępowanie odwoławcze w kwotach po 5 (pięć) złotych oraz obciąża ich opłatą za II instancję w kwotach po 60 (sześćdziesiąt) złotych;

IV. zasądza od oskarżonego P. P. (1) na rzecz Skarbu Państwa wydatki za postępowanie odwoławcze w kwocie 5 (pięć) złotych oraz obciąża go jedną opłatą za obie instancje w kwocie 60 (sześćdziesiąt) złotych;

V. w pozostałym zakresie wydatkami postępowania obciąża Skarb Państwa.

Sędzia Aleksandra Odoj-Jarek (spr.)

Sędzia Anita Ossak Sędzia Katarzyna Gozdawa-Grajewska

Załącznik nr 4 do rozporządzenia

Ministra Sprawiedliwości

z dnia ... 2019 r. (poz. ...)

WZÓR FORMULARZA UZASADNIENIA WYROKU SĄDU ODWOŁAWCZEGO (UK 2)

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	III Ka 79/20
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	3	
CZEŚĆ WSTĘPNA		

1.1. Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

Wyrok Sądu Rejonowego w Rybniku z dnia 24 października 2019 r., sygn. akt III K 1291/17.

1.2. Podmiot wnoszący apelację

☒ oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego
oskarżyciel posiłkowy
oskarżyciel prywatny
☒ obrońca
oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego
☒ inny

1.3. Granice zaskarżenia

1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia		
☒ na korzyść ☒ na niekorzyść	☒ w całości	
# w części	#	co do winy
#	co do kary	
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia	
1.3.2. Podniesione zarzuty		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
☒	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	

#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
x	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
x	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przepadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

1.4. Wnioski

x	uchylenie	x	zmiana
---	-----------	---	--------

Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

2.1. Ustalenie faktów

2.1.1. Fakty uznane za udowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	
2.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione					
Lp.	Oskarżony	Fakt oraz czyn, do którego fakt się odnosi	Dowód	Numer karty	

2.2. Ocena dowodów

2.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Lp. faktu z pkt 2.1.1	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu

2.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)		
Lp. faktu z pkt 2.1.1 albo 2.1.2	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu

STANOWISKO ODWOŁAWCZEGO	SĄDU WOBEC
------------------------------------	-----------------------

ZGŁOSZONYCH ZARZUTÓW i wniosków		
Lp.	Zarzut	
	<p>Apelacja oskarżyciela publicznego</p> <p>1. Obraza przepisów prawa materialnego, a to art. 160 § 1 k.k. przez niewłaściwą wykładnię znamion jego strony przedmiotowej poprzez przyjęcie, iż zabezpieczenie przez oskarżonego wykopu w sposób niezgodny z zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy doprowadziło do skutku w postaci wywołania stanu zagrożenia człowieka na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu.</p>	<p># niezasadny # częściowo zasadny</p> <p>x niezasadny</p>
	<p>Apelacja pełnomocnika oskarżycieli posiłkowych</p> <p>1. Obraza przepisów postępowania, mająca wpływ na treść wyroku, a mianowicie art. 424 § 1 k.p.k. polegająca na nieodniesieniu się w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku do istotnych kwestii mogących mieć wpływ na rozstrzygnięcie sprawy – a mianowicie tej okoliczności, że zgodnie z zeznaniami świadków pokrzywdzona K. T. została odnaleziona w wykopie w pozycji podkulonej z głową spuszczoną w dół, co oznacza, że musiała ona podjąć czynności obronne przed uduszeniem się piaskiem i mające na celu wydostanie się z wykopu.</p> <p>2. Błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za jego podstawę, mający wpływ na treść wyroku poprzez niezasadne ustalenie, że do uduszenia się piaskiem przez pokrzywdzoną K.</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p>X niezasadne wszystkie zarzuty</p>

T. doszło na skutek jej głębokiego upojenia alkoholowego, który to stan uniemożliwił pokrzywdzonej podjęcie właściwej reakcji obronnej na dostający się do jej otworów oddechowych piasek zalegający w wykopie.

3. Obraza przepisów prawa materialnego, tj. art. 155 § 1 k.k. poprzez jego błędną wykładnię i niezastosowanie, a to na skutek błędnego przyjęcia, że uduszenie się piaskiem nie jest normalnym, dającym się przewidzieć następstwem upadku do niezabezpieczonego we właściwy sposób wykopu, w sytuacji gdy nie dochodzi do zasypania osoby piaskiem osuwającym się ze ścian wykopu.

Apelacja obrońcy oskarżonego

1. Błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, poprzez przyjęcie w sposób niebudzący wątpliwości, iż oskarżony nie zabezpieczył w sposób prawidłowy, tj. zgodny z zasadami bezpieczeństwa wykopu, do którego wpadła pokrzywdzona, podczas, gdy brak jest możliwości jednoznacznego ustalenia sposobu zabezpieczenia wykopu, co miało wpływ na ustalenie odpowiedzialności oskarżonego;

2. Błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia poprzez przyjęcie, że wykop miał głębokość 1,70 m oraz brak było balustrad zabezpieczających wykop, podczas gdy z wyjaśnień oskarżonego, zeznań świadków i oględzin miejsca ujawnienia zwłok wynika, że posadowione było drewniane oraz inne zabezpieczenie opisywane przez świadków, co

x zasadny zarzut 5

częściowo zasadny

X niezasadne zarzuty 1-4

miało wpływ na ustalenie odpowiedzialności oskarżonego;

3. Obraza przepisów postępowania, a to art. 7 k.p.k. poprzez dokonanie oceny materiału dowodowego w sposób dowolny, a nie swobodny i wyciągnięcie na skutek tego nieuprawnionych wniosków ze zgromadzonych dowodów, a w szczególności uznanie opinii biegłego z zakresu bezpieczeństwa i higieny pracy przy wykonywaniu robót budowlanych P. S. za miarodajną, zupełną, jasną i opartą o wskazania wiedzy, dzieląc w całości wnioski w niej zawarte, podczas gdy opinia tego biegłego jest nieprzydatna dla ustalenia okoliczności jakie miał wyjaśnić biegły, znaczną i główną część opinii stanowią rozważania biegłego odnośnie wykładni przepisów prawa, orzecznictwa oraz doktryny, a nadto biegły nie wskazał przepisów, które powinny być brane pod rozwagę w niniejszej sprawie, co miało wpływ na ustalenie stanu faktycznego i odpowiedzialności oskarżonego;

4. Obraza przepisów postępowania, a to art. 7 k.p.k. poprzez odmówienie wiarygodności zeznaniom świadków R. P., Z. D., R. G., J. J. (1), którzy w swych zeznaniach wskazywali, iż sposób zabezpieczenia wykopu był prawidłowy i uniemożliwił dostęp osobom trzecim, co miało wpływ na ustalenie odpowiedzialności oskarżonego;

5. Obraza przepisów postępowania, a to art. 618 § 1 pkt 9 w zw. z art. 618f § 1,2 i 3 k.p.k. poprzez obciążenie oskarżonego rażąco wygórowaną kwotą 9.375,24 zł przyjętą jako wynagrodzenie dla biegłego, podczas gdy kwota ta nie jest uzasadniona czasem i

nakładem pracy biegłego, a nadto treścią opinii, która w swej treści opiera się głównie na cytowaniu orzecznictwa i doktryny, co nie należy do kompetencji biegłego, a ponadto sporządzona opinia jest nieprzydatna dla ustalenia okoliczności jakie miał wyjaśnić biegły.

Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny

Dot. apelacji oskarżyciela publicznego

Na wstępie zaznaczyć trzeba, że skarżący w rzeczywistości podnosi zarzut błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę wyroku, a nie zarzut obrazu prawa materialnego (art. 160 § 1 k.k.), która ma miejsce wtedy, gdy stan faktyczny został w wyroku prawidłowo ustalony, jednakże nie zastosowano do niego właściwego przepisu. Obraza prawa materialnego polega na jego wadliwym zastosowaniu lub niezastosowaniu, w orzeczeniu, które oparte jest na trafnych i niekwestionowanych ustaleniach faktycznych. Nie można więc mówić o naruszeniu przepisów prawa materialnego w sytuacji, gdy wadliwość orzeczenia w tym zakresie jest wynikiem błędnych ustaleń faktycznych przyjętych za jego podstawę, a takie właśnie skarżący zarzuca sądowi I instancji poprzez przyjęcie, iż zabezpieczenie przez oskarżonego wykopu w sposób niezgodny z zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy doprowadziło do skutku w postaci wywołania stanu zagrożenia człowieka na bezpośrednie niebezpieczeństwo

utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu.

Przedmiotem ochrony przewidzianej w art. 160 k.k. jest życie i zdrowie człowieka przed narażeniem tych dóbr na bezpośrednie niebezpieczeństwo ich utraty. Tworzenie przestępstw z narażenia na niebezpieczeństwo służy lepszej ochronie dóbr szczególnie cennych, do których należy w szczególności życie i zdrowie człowieka, gdyż przesuwa moment prawnokarnej ochrony na etap wcześniejszy niż naruszenie. Przepisy art. 160 k.k. penalizują narażenie człowieka na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu. Statuuje one typ i odmiany typu przestępstwa konkretnego narażenia na niebezpieczeństwo. Zachowaniem nagannym jest narażenie w jakikolwiek sposób (bliżej przez ustawę nieokreślony) drugiego człowieka na skutek w postaci bezpośredniego niebezpieczeństwa utraty życia albo doznania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, o jakim mowa w art. 156 § 1 k.k. Narażenie dóbr chronionych na niebezpieczeństwo może przybrać postać działania (zachowania aktywnego), a w przypadku sprawców o statusie gwaranta bezpieczeństwa danego człowieka, który ma prawny, szczególnie obowiązek niedopuszczenia do zaistnienia ujemnego skutku – również postać zaniechania (zob. art. 2 k.k.). Narażenie na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo zdrowia, o jakim mowa w art. 160 k.k. może zostać zrealizowane w jeden z trzech sposobów: przez sprowadzenie zagrożenia, jego znaczące zwiększenie, a

także – w przypadku gwaranta nienastąpienia skutku przy przestępstwach z zaniechania – przez niespowodowanie jego ustąpienia albo zmniejszenia (tak trafnie wskazuje SN w: wyroku z 14.07.2011 r., III KK 77/11, OSNKW 2011/10, poz. 94; wyroku z 5.04.2013 r., IV KK 43/13, LEX nr 1318212; wyroku z 21.06.2017 r., II KK 74/17, LEX nr 2342166; postanowieniu z 20.09.2017 r., III KK 28/17, LEX nr 2397573. Niebezpieczeństwo dla życia albo zdrowia drugiego człowieka będące skutkiem zachowania sprawcy to pewien obiektywnie istniejący układ rzeczy i zjawisk o charakterze dynamicznym, który łączy się z dużym prawdopodobieństwem wystąpienia określonych, ujemnych następstw dla chronionych dóbr (por. Konarska-Wrzosek Violetta (red.), Kodeks karny. Komentarz, wyd. III, 2020). Jest to zatem niebezpieczeństwo konkretne, stwarzające realną groźbę utraty życia albo doznania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu przez określoną osobę. Jak trafnie wskazuje Sąd Najwyższy, przypisanie odpowiedzialności za przestępstwo określone w art. 160 § 1 k.k. (podobnie jak za przestępstwo z art. 160 § 2 i 3 k.k.) wymaga indywidualizacji pokrzywdzonego, tj. wskazania konkretnej osoby, której w wyniku działania (lub zaniechania) sprawcy groziło bezpośrednio niebezpieczeństwo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu lub utraty życia. Nie jest natomiast niezbędne ustalenie tożsamości tej osoby (wyrok SN z 8.12.2011 r., II KK 177/11, OSNKW 2012/3, poz. 29).

Prawidłowe jest ustalenie faktyczne dokonane przez sąd I instancji, że oskarżony nie zabezpieczył wykopu w sposób prawidłowy,

uniemożliwiający wpadnięcie do niego pokrzywdzonej K. T.. Potwierdza to zgromadzony w sprawie materiał dowodowy. Nie ulega wątpliwości, że niekontrolowany upadek konkretnej osoby, w tym wypadku pokrzywdzonej, do nieprawidłowo zabezpieczonego wykopu o głębokości 1,70 m naraził ją na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu. Istniejący w tej sprawie układ rzeczy i zjawisk o charakterze dynamicznym łączy się z dużym prawdopodobieństwem wystąpienia określonych, ujemnych następstw dla chronionych dóbr, czyli właśnie utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu. Z faktu, że pokrzywdzona nie doznała takich ujemnych następstw, a zmarła na skutek braku reakcji obronnej z powodu upojenia alkoholowego i ostatecznie udusiła się piaskiem, w żadnym razie nie uchyla stanu narażenia na utratę życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu.

Dot. apelacji pełnomocnika oskarżycieli posiłkowych

Zarzuty apelacji nie zasługują na uwzględnienie. Uzasadnienie wyroku sądu I instancji spełnia wszystkie wymogi określone w art. 424 k.p.k. i pozwala na dokonanie merytorycznej kontroli rozstrzygnięcia przez sąd odwoławczy. Jednocześnie sąd I instancji dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych w sprawie, poza przypisaniem oskarżonemu umyślności w popełnieniu zarzucanego mu czynu, o czym będzie jeszcze mowa w dalszej części uzasadnienia.

Wbrew twierdzeniu skarżącego, sąd I instancji odniósł się w sposób szczegółowy do okoliczności zdarzenia, wskazując, że pokrzywdzona w momencie znalezienia jej przez P. P. (3) leżała w wykopie i nie dawała oznak życia. Znajdowała się ona w pozycji podkulonej, z twarzą w dół. Nie była przysypana ziemią. Zasadnie sąd przyjął, iż pokrzywdzona K. T. zmarła wskutek uduszenia się piaskiem, do którego doszło na skutek jej głębokiego upojenia alkoholowego, który to stan uniemożliwił jej podjęcie właściwej reakcji obronnej na dostający się do jej otworów oddechowych piasek zalegający w wykopie. Sąd rejonowy ustalił powyższy stan faktyczny w oparciu o protokół z sekcji zwłok, zeznania świadków, w tym P. P. (3), który znalazł pokrzywdzoną, P. P. (1) oraz Z. Z. (1), a także w oparciu o dokumentację fotograficzną. Twierdzenie skarżącego, iż pozycja w jakiej znajdowała się K. T., dowodzi temu, że pokrzywdzona próbowała się bronić w momencie wypadku, jest całkowicie bezpodstawne. Wręcz przeciwnie, pozycja w jakiej zastała pokrzywdzoną, świadczy wyłącznie o tym, że nie podjęła ona żadnych czynności obronnych bezwładnie wpadając do wykopu i w żaden sposób nie reagując. Brak podjęcia przez pokrzywdzoną jakiejkolwiek obrony było spowodowane jej znacznym upojeniem alkoholowym, co zostało potwierdzone opinią biegłego toksykologa A. O., w której biegły obliczył, że stężenie alkoholu w organizmie pokrzywdzonej w chwili zdarzenia wynosiło 3,4 promile. Również z przeprowadzonej sekcji zwłok pokrzywdzonej wprost wynika, że bezpośrednią przyczyną jej zgonu było uduszenie gwałtowne w wyniku

zatkania otworów oddechowych piaskiem u osoby w stanie głębokiego upojenia alkoholowego. W jamie ustnej pokrzywdzonej obecna była treść piaszczysta. Natomiast pozostałe obrażenia w postaci podbiegnięć krwawych na głowie, klatce piersiowej i kończynach mogły powstać w wyniku upadku na twarde podłoże, lecz miały one charakter powierzchniowy i nie stanowiły przyczyny zgonu.

Świadkowie zdarzenia przyznali, iż pokrzywdzona nadużywała alkoholu, zatem chybione są argumenty pełnomocnika oskarżycieli posiłkowych, jakoby pokrzywdzona nie miała problemu z alkoholem. Twierdzenia skarżącego odnośnie istniejących różnic pomiędzy stanem upojenia alkoholowego a „kacem” stanowią jedynie polemikę z prawidłowymi ustaleniami poczynionymi przez sąd I instancji. O problemach pokrzywdzonej z alkoholem zeznawali świadkowie, w tym P. P. (3) i R. G., czy też M. P.. Również Z. Z. (2) – konkubent pokrzywdzonej zeznał, iż pokrzywdzona w dniu zdarzenia znajdowała się w stanie nietrzeźwości już w miejscu pracy i nakazał jej opuszczenie zakładu około godziny 16:30, aby w takim stanie nie zastała ją jej zmienniczka.

Sąd I instancji nie dopuścił się również obrazy prawa materialnego, a to art. 155 § 1 k.k. poprzez jego błędną wykładnię i niezastosowanie, bowiem zachowanie oskarżonego nie wypełniło znamion czynu zabronionego określonego we wskazanym przepisie. Sąd rejonowy słusznie ustalił, iż brak jest związku przyczynowo-skutkowego pomiędzy naruszeniem przez oskarżonego reguł ostrożności

poprzez niezabezpieczenie w sposób prawidłowy wykopu a skutkiem w postaci śmierci pokrzywdzonej po upadku do wykopu. Podkreślić należy, iż bezpośrednią przyczyną śmierci pokrzywdzonej nie były obrażenia doznane wskutek upadku do wykopu, lecz uduszenie gwałtowne w wyniku zatkania otworów oddechowych piaskiem z uwagi na brak podjęcia jakichkolwiek działań obronnych z strony nietrzeźwej pokrzywdzonej.

Dot. apelacji obrońcy oskarżonego

Ad. 1-4

Sąd I instancji nie dopuścił się błędu w ustaleniach faktycznych przyjmując, że oskarżony nie zabezpieczył w sposób zgodny z zasadami bezpieczeństwa wykopu, do którego wpadła pokrzywdzona. Zgromadzony w sprawie materiał dowodowy pozwolił jednoznacznie ustalić sposób zabezpieczenia wykopu. Sąd rejonowy prawidłowo ustalił, iż po lewej stronie wejścia do klatki schodowej została umieszczona metalowa konstrukcja systemowego zabezpieczenia. Natomiast brak było takiego zabezpieczenia po prawej stronie wejścia do klatki schodowej, gdzie postawiono drewniany płotek zbity z desek, oznakowano miejsce wykopu taśmą ostrzegawczą, usypano wał ziemi wzdłuż chodnika, zaś po przeciwnej stronie funkcję zabezpieczenia pełniła koparka. Potwierdza to dokumentacja fotograficzna wykonana na miejscu zdarzenia oraz zeznania świadków. Po zdarzeniu na miejscu ujawniono kawałki desek w kształcie litery L, deskę pojedynczą w wykopie, deskę na zwałach ziemi przy wykopie oraz zerwane kawałki taśmy

ostrzegawczej. Z protokołu oględzin ujawnienia zwłok K. T. wprost wynika, że wykop miał głębokość 1,70 m i szerokość 80 cm oraz brak było balustrad zabezpieczających. Miejsce wykopu nie zostało w sposób prawidłowy zabezpieczone. Przesłuchani w niniejszej sprawie świadkowie przedstawiali rozbieżne wersje co do zabezpieczenia wykopu. Nie sposób oprzeć ustaleń odnośnie wymiarów i zabezpieczenia wykopu na zeznaniach tych świadków, które pozostają w znacznej rozbieżności, bowiem subiektywna ocena świadków, iż wykop był prawidłowo zabezpieczony stoi w sprzeczności ze zgromadzonym w sprawie materiałem dowodowym, w tym dokumentacją fotograficzną. Słusznie zatem sąd odmówił w tym względzie wiarygodności zeznaniom świadków R. P., Z. D., R. G. oraz J. J. (2). Nie można dokonać ustaleń faktycznych na zeznaniach R. G. tylko dlatego że jest budowlańcem i interesowała się wykonaniem zabezpieczenia, obserwując je w trakcie spacerów wokół budynku. Jej ocena odnośnie prawidłowego zabezpieczenia wykopu i jego wymiarów stoi w sprzeczności z dokonanymi oględzinami miejsca zdarzenia. Pomiarów dokonane na miejscu zdarzenia stanowią wiarygodny dowód w tym zakresie i w sposób niepodważalny wskazują, jaką głębokość i szerokość posiadał wykop, do którego wpadła pokrzywdzona.

Słusznie też sąd oparł się na wnioskach końcowych opinii biegłego z zakresu budownictwa i materiałów budowlanych, z których wynika, że wykop, do którego wpadła pokrzywdzona, nie był zabezpieczony zgodnie z obowiązującymi wówczas wymogami prawnymi i sztuką

budowlaną, a obowiązek takiego należytego zabezpieczenia ciążył na oskarżonym. Biegły wydając opinię dysponował dokumentacją zgromadzoną w aktach sprawy, posiadał zatem wiedzę o zabezpieczeniu wykopu w chwili zdarzenia i dokonał oceny tego zabezpieczenia pod kątem obowiązujących wymogów w tym zakresie. Nieprawidłowe zabezpieczenie wykopu potwierdza również fakt, iż po zdarzeniu, na polecenie policji, stan zabezpieczenia wykopu uległ poprawie i od tamtej pory wykop został zabezpieczony zgodnie z zasadami bezpieczeństwa.

Przekonanie sądu I instancji o wiarygodności jednych dowodów i niewiarygodności innych pozostaje pod ochroną prawa procesowego, gdyż sąd poprzedził je ujawnieniem w toku rozprawy głównej całokształtu okoliczności sprawy (art. 410 k.p.k.), i to w sposób podyktowany obowiązkiem dochodzenia prawdy (art. 2 § 2 k.p.k.), stanowiło ono wynik rozważenia wszystkich okoliczności przemawiających na korzyść, jak i niekorzyść sprawcy (art. 4 k.p.k.), było wyczerpująco i logicznie – z uwzględnieniem wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego – uargumentowane w pisemnym uzasadnieniu. Przedstawiona ocena dowodów jest zgodna ze wskazaniami wiedzy i doświadczenia życiowego oraz uwzględnia zasady prawidłowego rozumowania, pozostaje więc pod ochroną art. 7 k.p.k.

Sąd I instancji dokonał zatem prawidłowych ustaleń faktycznych w sprawie nie naruszając żadnych norm prawa procesowego, poza przypisaniem

oskarżonemu umyślności w popełnieniu zarzucanego mu czynu, o czym będzie jeszcze mowa w dalszej części uzasadnienia.

Ad. 5

Zasadny okazał się zarzut obrońcy odnośnie obciążenia oskarżonego rażąco wygórowaną kwotą za sporządzenie opinii przez biegłego z zakresu budownictwa i materiałów budowlanych. Biorąc pod uwagę fakt, iż znaczną część opinii stanowią rozważania biegłego odnośnie wykładni przepisów prawa oraz prezentacja orzecznictwa i poglądów doktryny, zasadne było – kierując się zasadami słuszności - obciążenie oskarżonego kosztami tej opinii jedynie do kwoty 2.000 zł i jednocześnie zwolnienie go na podstawie art. 640 § 1 k.p.k. w zw. z art. 624 § 1 i 2 k.p.k. w pozostałej części od wydatków postępowania.

Wniosek

1. Wniosek oskarżyciela publicznego:

Zmiana zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego od zarzucanego mu czynu, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy sądowi I instancji celem ponownego rozpoznania.

zasadny
częściowo zasadny
x niezasadny

2. Wnioski pełnomocnika oskarżycieli posiłkowych:

2. Zmiana zaskarżonego wyroku poprzez zmianę kwalifikacji prawnej czynu poprzez uznanie oskarżonego za winnego popełnienia czynu z art. 155 § 1 k.k. i wymierzenie oskarżonemu na tej podstawie kary 1 roku pozbawienia wolności

zasadny
częściowo zasadny
X niezasadne wszystkie wnioski

z warunkowym zawieszeniem wykonania orzeczonej kary na okres próby 3 lat, kary grzywny w rozmiarze 100 stawek dziennych przy stawce dziennej w kwocie 50 zł, nakazanie oskarżonemu przeproszenie na piśmie pokrzywdzonych w terminie 1 miesiąca od uprawomocnienia się wyroku.

3. Orzeczenie wobec oskarżonego względem pokrzywdzonej M. D. obowiązku naprawienia szkody w całości poprzez zapłatę przez oskarżonego na rzecz pokrzywdzonej kwoty 150 000 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdy, bóle i cierpienia spowodowane śmiercią córki K. T..

4. Orzeczenie wobec oskarżonego względem pokrzywdzonej M. D. obowiązku naprawienia szkody w całości poprzez zapłatę przez oskarżonego na rzecz pokrzywdzonej kwoty 150 000 zł tytułem zadośćuczynienia za krzywdy, bóle i cierpienia spowodowane śmiercią córki K. T..

5. Ustalenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym poniesionych z wyboru według norm prawem przepisanych.

3. Wnioski obrońcy oskarżonego:

1. Zmiana zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego od zarzucanego mu czynu.

2. Zasądzenie na rzecz oskarżonego kosztów zastępstwa procesowego za obie instancje według norm prawem przepisanych.

zasadny
częściowo zasadny
x niezasadne wszystkie zarzuty

Zwięźle o powodach uznania wniosku za zasadny, częściowo zasadny albo niezasadny.

Ad. 1

Apelacja oskarżyciela publicznego nie zasługiwała na uwzględnienie, zatem i wniosek o zmianę wyroku i uniewinnienie oskarżonego od popełnienia zarzucanego mu czynu nie był zasadny.

Brak było podstaw do uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Niesłuszny był też wniosek oskarżyciela publicznego złożony na rozprawie odwoławczej o umorzenie postępowania karnego z powodu braku skargi uprawnionego oskarżyciela. Wyjście poza ramy oskarżenia przez sąd I instancji prokurator sygnalizował także w uzasadnieniu zarzutów apelacyjnych.

Wbrew twierdzeniu skarżącego, sąd nie rozszerzył oskarżenia w sposób niedopuszczalny. Faktem jest, że postępowanie toczyło się w kierunku podejrzenia popełnienia czynu z art. 155 k.k. Okoliczność, że czyn będący przedmiotem śledztwa został zakwalifikowany z art. 155 k.k. nie oznacza, że postępowanie przygotowawcze było prowadzone jedynie pod kątem określonych przez ten przepis czynności wykonawczych, a polegających na naruszeniu reguł postępowania (tak Sąd Apelacyjny w postanowieniu z dnia 18 stycznia 2012 roku, sygn. II AKz 853/11). Nie oznacza to, że równocześnie niedopuszczalna jest modyfikacja opisu czynu w stosunku do przyjętego wcześniej

przez oskarżyciela, a także zmiana kwalifikacji tego czynu, przy zachowaniu tej samej osoby sprawcy. Zważyć należy, że różnice w opisie działania sprawcy nie mają decydującego znaczenia przy ustalaniu tożsamości czynów, nadto odmiennosc ustaleń w zakresie znamion strony podmiotowej również nie może decydować o wykluczeniu owej tożsamości. Dokonując porównania w tym zakresie należy badać zakres konkretnych zdarzeń historycznych, a nie przyjętych kwalifikacji prawnych, które przecież mogą okazać się błędne (por. postanowienie Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 18 stycznia 2012 r. II AKz 853/11). Zgodnie z dominującym w orzecznictwie stanowiskiem, dla zachowania tożsamości czynu niezbędna jest niezmiennosc podmiotu czynu, przedmiotu ochrony, a w razie poczynienia innych ustaleń co do czasu i miejsca czynu, także tożsamości osoby pokrzywdzonej (wyrok SN z dnia 25 sierpnia 2010 r., II KK 186/10, LEX nr 6196624). W kolejnym wyroku Sąd Najwyższy uznał, że przez ten sam czyn rozumieć należy to samo zdarzenie faktyczne, które było już uprzednio przedmiotem osądu, bez względu na jego kwalifikację prawną czy różnice w opisie czynu, jeżeli tylko konkretne okoliczności ustalone w obu postępowaniach odnośnie identyczności przedmiotu przestępstwa, przedmiotu czynności wykonawczej, a także posiłkowo miejsca, czasu i okoliczności jego popełniania wskazują na tożsamość czynu, przy czym już np. różnice w opisie sposobu działania sprawcy nie mają tu decydującego charakteru (wyrok SN z dnia 18 lutego 2009 r., V KK 4/09, LEX nr 486533). Brak jest zatem wątpliwości, że sąd dokonując

ustaleń dotyczących tożsamości czynu nie powinien brać pod uwagę jedynie procesowego opisu czynu zamieszczonego w akcie oskarżenia, ale musi także uwzględnić okoliczności wynikające z czynności dowodowych przeprowadzonych w śledztwie (por. Jarosław Zagrodnik "Instytucja skargi subsydiarnej w procesie karnym" C.H. Beck, Monografie Prawnicze, Warszawa 2005).

Sąd rejonowy zatem nie tylko mógł, ale przy tak dokonanych ustaleniach faktycznych, był zobligowany do zakwalifikowania czynu oskarżonego z art. 160 § 1 k.k., przy czym sąd odwoławczy nie podzielił jedynie stanowiska co do przypisania oskarżonemu umyślności w popełnieniu przypisanego mu czynu.

Sąd odwoławczy uznał, że nie wychodząc poza granice oskarżenia można czyn oskarżonego zakwalifikować według innego przepisu prawnego, tj. art. 160 § 3 k.k., którego ściganie uzależnione jest od złożenia wniosku przez osobę uprawnioną. Uprzedził o tym obecne na rozprawie strony (art. 399 § 1 k.p.k.) i pouczył osoby uprawnione do złożenia wniosku o przysługującym uprawnieniu (art. 12 § 1 zd. 2 k.p.k.). Pokrzywdzeni złożyli wniosek o ściganie oskarżonego również o czyn z art. 160 § 3 k.k. na wypadek przyjęcia właśnie takiej kwalifikacji.

Ad. 2

1. Nie sposób przypisać oskarżonemu popełnienia czynu zabronionego z art. 155 § 1 k.k. Brak jest związku przyczynowo-skutkowego pomiędzy naruszeniem przez oskarżonego reguł ostrożności poprzez niezabezpieczenie w sposób

prawidłowy wykopu a skutkiem w postaci śmierci pokrzywdzonej po upadku do wykopu. Podkreślić ponownie należy, iż bezpośrednią przyczyną śmierci pokrzywdzonej nie były obrażenia doznane wskutek upadku do wykopu, lecz uduszenie gwałtowne w wyniku zatkania otworów oddechowych piaskiem z uwagi na brak podjęcia jakichkolwiek działań obronnych ze strony nietrzeźwej pokrzywdzonej, co wyklucza możliwość przypisania oskarżonemu czynu po myśli skarżącego.

2. Nie zasługuje również na uwzględnienie wniosek o zasądzenie na rzecz oskarżycieli posiłkowych obowiązku naprawienia szkody poprzez zapłatę zadośćuczynienia.

Zawarta w art. 46 § 1 k.k. przesłanka orzekania o obowiązku naprawienia szkody "w razie skazania" nie oznacza dowolności, tj. że w każdym przypadku skazania oskarżonego sąd może orzec o zadośćuczynieniu. Pojęcia szkody i krzywdy należy tu definiować zgodnie z cywilistycznym ich rozumieniem, tj. szkodę jako uszczerbek majątkowy (materialny), krzywdę zaś - jako uszczerbek niemajątkowy, niematerialny (vide: P. K. w Komentarzu aktualizowanym do art. 46 kodeksu karnego teza 4). By trafnie zastosować przepis art. 46 k.k., skazanie musi dotyczyć przestępstwa, z którego wynikła szkoda lub krzywda. Tym samym przekłada się to na zakres możliwych do skompensowania uszczerbków. Zakres ten jest wyznaczony przez krąg znamion typu czynu zabronionego zarzuconych w akcie oskarżenia, a ostatecznie przypisanych oskarżonemu w wyroku skazującym. Do orzeczenia obowiązku naprawienia szkody na podstawie art. 46 § 1 k.k. nie

wystarcza skazanie za jakiegokolwiek przestępstwo wymienione w tym przepisie, lecz nadto musi to być przestępstwo popełnione na szkodę osoby mającej wobec skazanego roszczenie o naprawienie szkody wynikającej z tego przestępstwa, czyli jest pokrzywdzoną przez przestępstwo, za które sprawca został skazany (por. wyrok SN z 4 marca 2003 r., III KK 127/02, LEX nr 76977). Z dniem 1 lipca 2015 r. (na mocy ustawy z dnia 20 marca 2015 r. Dz. U. poz. 396) niewielkiej redakcyjnej zmianie uległo brzmienie przepisu art. 46 § 1 k.k. przez dodanie po słowie "orzeka" sformułowania "stosując przepisy prawa cywilnego", jako odesłania do tych przepisów m.in. o zadośćuczynieniu za doznaną krzywdę. Owa zmiana faktycznie nie koryguje istoty dotychczasowych materialnoprawnych zasad orzekania o zadośćuczynieniu w postępowaniu karnym. Aktualna redakcja tego przepisu wręcz nakazuje sądowi karnemu stosować przepisy prawa cywilnego bezpośrednio. I tak, stosowne uregulowanie o zadośćuczynieniu za doznaną krzywdę zawierają przepisy art. 444-446 k.c. Przewidują one zadośćuczynienie dla poszkodowanego (pokrzywdzonego) w razie uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia, pozbawienia wolności oraz w wypadku skłonienia za pomocą podstępem, gwałtu lub nadużycia stosunku zależności do poddania się czynowi nierządnemu, nadto (art. 446 § 4 k.c.), jeżeli wskutek uszkodzenia ciała lub wywołania rozstroju zdrowia nastąpiła śmierć poszkodowanego, sąd może przyznać członkom rodziny zmarłego odpowiednią sumę tytułem zadośćuczynienia

(por. wyrok Sądu Okręgowego w Świdnicy, sygn. IV Ka 189/18).

W niniejszej sprawie nie zachodzą okoliczności faktyczne pozwalające na przyznanie oskarżycielom posiłkowym zadośćuczynienia za krzywdę i nie zmienia tego okoliczność, że sąd okręgowy warunkowo umorzył postępowanie karne wobec oskarżonego. Aktualne pozostają rozważania zaprezentowane powyżej, bowiem w przypadku warunkowego umorzenia postępowania karnego sąd obowiązany jest do nałożenia na sprawcę obowiązku naprawienia szkody wyłącznie wówczas, gdy powstanie szkody w zakresie dóbr pokrzywdzonego jest następstwem popełnionego przez niego przestępstwa (tak wyrok SN z 30 maja 2018 roku, sygn. V KK 446/17). Zaś obowiązek naprawienia szkody na podstawie art. 67 § 3 k.k. opiera się na tych samych zasadach, co zobowiązanie cywilnoprawne i wysokość świadczenia nie może przewyższać wysokości tego zobowiązania (postanowienie SN z 19 grudnia 2002 roku, sygn. III KK 415/02).

Nie kwestionując stwierdzenia, że śmierć pokrzywdzonej przyniosła oskarżycielom posiłkowym krzywdę, ból i cierpienie, nie można jednak tracić z pola widzenia, iż oskarżonemu nie postawiono zarzutu ani nie został on skazany za spowodowanie śmierci pokrzywdzonej K. T. (czy to z winy umyślnej czy nieumyślnej). Oskarżonemu ostatecznie przypisano nieumyślne narażenie pokrzywdzonej na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub ciężkiego uszczerbku na zdrowiu. Wedle niekwestionowanych ustaleń sądu

I instancji brak jest podstaw do przyjęcia związku przyczynowo-skutkowego pomiędzy nieprawidłowym postępowaniem oskarżonego a zgonem pokrzywdzonej. W takiej sytuacji jedynie można rozważyć, czy K. T. doznała krzywdy w postaci stworzenia dla niej wskazanego stanu bezpośredniego niebezpieczeństwa i czy mogłaby się domagać od oskarżonego zadośćuczynienia za krzywdę w trybie art. 46 § 1 k.k. Skoro jednak pokrzywdzona zmarła, to jej krzywdy oskarżony naprawić już nie może. Roszczenie w tym zakresie w stanie faktycznym sprawy, gdzie oskarżonemu nie można przypisać skutku w postaci śmierci pokrzywdzonej, nie przechodzi na osoby trzecie.

4. Apelacja pełnomocnika oskarżycieli posiłkowych nie została uwzględniona, zatem wniosek o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym poniesionych z wyboru według norm prawem przepisanych również jest niezasadny.

Ad. 3

1. Wniosek o zmianę zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego nie zasługuje na uwzględnienie. Zachowanie oskarżonego mimo, iż nie wypełniło znamion czynu zabronionego z art. 160 § 1 k.k., to stanowiło przestępstwo art. 160 § 3 k.k. w zw. z art. 160 § 1 k.k.

2. Apelacja obrońcy oskarżonego co do zasady nie została uwzględniona, toteż wniosek o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym poniesionych z wyboru według norm

prawem przepisanych nie może zasługiwać na uwzględnienie.

OKOLICZNOŚCI UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU	PODLEGAJĄCE
1.	
Zwięźle o powodach uwzględnienia okoliczności	
ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO	
5.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji	
1.	Przedmiot utrzymania w mocy
Wszystkie rozstrzygnięcia Sądu Rejonowego w Rybniku z dnia 24 października 2019 r., sygn. III K 1291/17, które nie były przedmiotem zmiany, którą opisano w punkcie 5.2. uzasadnienia.	
Zwięźle o powodach utrzymania w mocy	
Poza zmianami opisanymi w punkcie 5.2. uzasadnienia zaskarżony wyrok w pozostałym zakresie należało jako słuszny utrzymać w mocy.	
5.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji	
1.	Przedmiot i zakres zmiany
Zmiana zaskarżonego wyroku : - w punkcie 1 poprzez orzeczenie na podstawie art. 66 § 1 k.k. oraz art. 67 § 1 k.k. warunkowego umorzenia postępowania karnego wobec oskarżonego P. P. (1) o czyn z art. 160 § 3 k.k. w zw. z art. 160 § 1 k.k. polegający na tym, że w dniach 25 i	

26 maja 2016 roku jako (...) wykonując prace związane z termomodernizacją budynku wielorodzinnego przy ul. (...) w R. nie zabezpieczył w sposób zgodny z zasadami bezpieczeństwa i higieny pracy miejsca prowadzenia robót budowlanych poprzez niezabezpieczenie wykopu w sposób uniemożliwiający wpadnięcie do wykopu, przez co nieumyślnie naraził pokrzywdzoną K. T., która w dniu 26 maja 2016 roku będąc w stanie nietrzeźwości 3,4 promila alkoholu we krwi wpadła do wykopu, na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu – na okres próby wynoszący 1 (jeden) rok,

- na podstawie art. 67 § 3 k.k. w zw. z art. 39 pkt 7 k.k. orzeczono wobec oskarżonego świadczenie pieniężne w kwocie 1.000 (jednego tysiąca) złotych na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej,

- uchylono rozstrzygnięcia zawarte w punktach 2, 3 i 4,

- w punkcie 7 częściowo obciążono oskarżonego wydatkami postępowania, a mianowicie do kwoty 2.000 (dwóch tysięcy) złotych, zwalniając go na podstawie art. 640 § 1 k.p.k. w zw. z art. 624 § 1 i 2 k.p.k. w pozostałej części od wydatków postępowania, którymi obciążono Skarb Państwa, nadto uchylono rozstrzygnięcie o opłacie.

Zwięźle o powodach zmiany

Sąd odwoławczy doszedł do przekonania, iż oskarżony popełnił czyn zabroniony określony w art. 160 § 3 k.k. w zw. z art. 160 § 1 k.k. Na taką ocenę pozwoliła analiza zgromadzonego materiału dowodowego.

Przestępstwo spenalizowane w art. 160 § 1 k.k. wymaga dla swojego bytu umyślności narażenia konkretnego człowieka na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo doznania ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, bez dalej idącego zamiaru w postaci pozbawienia ofiary tych dóbr. Narażenie na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia albo zdrowia raczej rzadko odbywa się z zamiarem bezpośrednim,

część jest rezultatem zamiaru ewentualnego łączącego się z przewidywaniem takiej możliwości i godzeniem się sprawcy na jej zaistnienie. Sąd Najwyższy w wyroku z 8.12.2011 r., II KK 177/11, OSNKW 2012/3, wskazał, że zamiar ewentualny określony w art. 160 § 1 k.k. charakteryzuje się świadomością znaczenia podejmowanych czynności w perspektywie możliwego skutku. Nie chodzi przy tym o świadomość jakiegokolwiek możliwości wystąpienia konkretnego narażenia na niebezpieczeństwo utraty życia lub ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, ale wyłącznie świadomość wysokiego prawdopodobieństwa takiego skutku, ocenianego w kontekście konkretnych okoliczności faktycznych, bo tylko wówczas można mówić o bezpośredniości niebezpieczeństwa. Trafnie jednak zwraca uwagę Sąd Najwyższy, że brak możliwości przypisania odpowiedzialności za spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu nie wyklucza możliwości ustalenia narażenia na powstanie takiego uszczerbku. (zob. postanowienie SN z 24.11.2009 r., II KK 39/09, Biul. PK 2010/1, poz. 19).

W ocenie sądu odwoławczego, zachowanie oskarżonego cechowało się nieumyślnością, stąd zasadne było przyjęcie kwalifikacji prawnej czynu oskarżonego z art. 160 § 3 k.k. w zw. z art. 160 § 1 k.k. W art. 160 § 3 k.k. spenalizowano odmiany nieumyślne dwóch przestępstw umyślnych narażenia życia albo zdrowia pokrzywdzonej na bezpośrednio niebezpieczeństwo utraty tych dóbr. Obniża to przede wszystkim stopień winy sprawcy, a oprócz tego także stopień społecznej szkodliwości popełnionego czynu. Nieumyślna strona podmiotowa tego przestępstwa jest jedynym powodem jego uprzywilejowania. Odpowiedzialność za odmiany nieumyślne z art. 160 § 3 k.k. wchodzi w grę, gdy sprawcy można zarzucić świadome lub nieświadome naruszenie reguł ostrożności w postępowaniu z tymi najcenniejszymi dobrami człowieka w danych okolicznościach, w jakich miało to miejsce (zob. art. 9 § 2 k.k.). Trafnie wskazuje Sąd Najwyższy w postanowieniu z 24.11.2009 r., II KK 39/09, że aby przyjąć, iż sprawca dokonał przestępstwa określonego w art. 160 § 3 k.k., konieczne jest ustalenie wystąpienia skutku w postaci bezpośredniego niebezpieczeństwa utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, co oznacza, że skutek ten musi charakteryzować się wysokim stopniem prawdopodobieństwa spełnienia, a sprawca, nie mając zamiaru jego sprowadzenia na danego człowieka, naraża go jednak w wyniku niezachowania wymaganej w danych okolicznościach ostrożności, w

sytuacji, w której narażenie człowieka przewidywał lub obiektywnie biorąc mógł przewidzieć (przy zachowaniu przeciętnej ostrożności). Pod pojęciem przeciętnej ostrożności rozumieć trzeba ostrożność, której można wymagać od sprawcy na podstawie normalnej, zdolności przewidywania skutków własnego czynu. Dla przypisania sprawcy odpowiedzialności za przestępstwo nieumyślne nie wystarczy jednak samo stwierdzenie, że zachował się on nieostrożnie, konieczne jest bowiem wykazanie, iż był świadomy tego, że swoim zachowaniem może zrealizować znamiona czynu zabronionego (przewidywał taką możliwość), bądź też, iż możliwości takiej nie przewidywał, choć mógł ją przewidzieć (art. 9 § 2 k.k.). Możliwość przypisania sprawcy skutków czynu obejmuje jedynie normalne, a niewykraczające poza możliwość przewidywania, następstwa jego zachowania. Co równie ważne, następstwa te muszą pozostawać w związku z zawinionym naruszeniem tych reguł ostrożności, które w konkretnym układzie sytuacyjnym wywołało stan niebezpieczeństwa dla określonego dobra prawnego (por. Konarska-Wrzosek Violetta (red.), Kodeks karny. Komentarz, wyd. III, 2020).

Biorąc powyższe pod uwagę nie sposób przyjąć, że oskarżony popełnił przypisany mu czyn umyślnie. Bezsprzeczne jest, iż oskarżony nie zabezpieczył wykopu w sposób prawidłowy, uniemożliwiający wpadnięcie do wykopu pokrzywdzonej K. T.. W ocenie sądu odwoławczego P. P. (1) nie miał jednak zamiaru narażenia K. T. na bezpośrednie niebezpieczeństwo utraty życia lub ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, naraził ją jednak w wyniku niezachowania wymaganej w danych okolicznościach ostrożności, w sytuacji, w której oskarżony obiektywnie rzecz biorąc, narażenie to mógł przewidzieć.

Zdaniem sądu odwoławczego wina i społeczna szkodliwość czynu przypisanego oskarżonemu, który został popełniony nieumyślnie, nie są w tej sprawie znaczne. Biorąc natomiast pod uwagę ustalony jako nieznaczny stopień winy i społecznej szkodliwości czynu oskarżonego, nadto okoliczności jego popełnienia, które nie budzą wątpliwości oraz postawę oskarżonego, który dotąd nie był karany, jego właściwości i warunki osobiste oraz dotychczasowy sposób życia, przypuszczać można, że będzie on przestrzegał porządku prawnego, w szczególności nie popełni przestępstwa, co uprawnia do warunkowego umorzenia postępowania karnego wobec oskarżonego. Zgodnie z art. 67 § 1 k.k. sąd ustalił okres

próby na okres 1 roku, który jest wystarczający dla zweryfikowania pozytywnej prognozy kryminologicznej wobec oskarżonego, a jednocześnie dla wdrożenia go przestrzegania wszystkich reguł obowiązujących go przy wykonywaniu działalności gospodarczej, aby nie narazić innych osób na żadne niebezpieczeństwo, w szczególności utraty życia albo ciężkiego uszczerbku na zdrowiu. Ponadto, dla wzmocnienia wychowawczego oddziaływania wyroku orzeczono wobec oskarżonego świadczenie pieniężne na rzecz Funduszu Pomocy Pokrzywdzonym oraz Pomocy Postpenitencjarnej w kwocie 1000 zł.

W wyniku zmiany zaskarżonego wyroku w punkcie 1, konieczne stało się uchylenie rozstrzygnięć w zakresie pkt 2, 3 i 4, to jest co do warunkowego zawieszenia wykonania kary pozbawienia wolności, grzywny i obowiązku probacyjnego.

Sąd odwoławczy dostrzegł również konieczność zmiany punktu 7 zaskarżonego wyroku poprzez obniżenie kwoty wydatków związanych z uzyskaniem opinii biegłego z zakresu budownictwa i materiałów budowlanych, którymi obciążono oskarżonego jedynie do kwoty 2.000 zł, biorąc pod uwagę, iż znaczną część opinii biegłego stanowią jego rozważania odnośnie wykładni przepisów prawa oraz prezentacja orzecznictwa i poglądów doktryny.

Z uwagi na warunkowe umorzenie postępowania karnego na etapie postępowania odwoławczego należało także uchylić rozstrzygnięcie o opłacie.

5.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji		
5.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia		
1.1.		# art. 439 k.p.k.
Zwięźle o powodach uchylenia		
2.1.	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	x art. 437 § 2 k.p.k.

Zwiężle o powodach uchylenia		
3.1.	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwiężle o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia		
4.1.		# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwiężle o powodach uchylenia		
5.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania		
5.4. Inne rozstrzygnięcia zawarte w wyroku		
Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności	
Koszty Procesu		

Punkt rozstrzygnięcia z wyroku	Przytoczyć okoliczności
III. IV. V.	<p>Zasądzono od oskarżycieli posiłkowych M. D. i I. D. na rzecz Skarbu Państwa wydatki za postępowanie odwoławcze w kwotach po 5 złotych oraz obciążono ich opłatą za II instancję w kwotach po 60 złotych.</p> <p>Zasądzono od oskarżonego P. P. (1) na rzecz Skarbu Państwa wydatki za postępowanie odwoławcze w kwocie 5 złotych oraz obciążono go jedną opłatą za obie instancje w kwocie 60 złotych.</p> <p>W pozostałym zakresie wydatkami postępowania obciążono Skarb Państwa.</p>

Żadna z apelacji nie zasługiwała na uwzględnienie, zatem każdą ze stron należało obciążyć kosztami postępowania odwoławczego.

PODPIS

SSO Aleksandra Odoj-Jarek (spr.)

SSO Anita Ossak SSO Katarzyna Gozdawa-Grajewska

Załącznik nr 5 do rozporządzenia

Ministra Sprawiedliwości

z dnia ... 2019 r. (poz. ...)

WZÓR ZAŁĄCZNIKA DO FORMULARZA UZASADNIENIA WYROKU SĄDU ODWOŁAWCZEGO

Załącznik do formularza UK 2

1.3. Granice zaskarżenia			
Kolejny numer załącznika	1 – dot. sygn. III Ka 79/20		
Podmiot wnoszący apelację	Oskarżyciel publiczny		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	Wyrok Sądu Rejonowego w Rybniku z dnia 24 października 2019r., sygn. akt III K 1291/17.		
1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
x na korzyść # na niekorzyść	x w całości		
# w części	#	co do winy	

#	co do kary	
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia	
1.3.2. Podniesione zarzuty		
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji		
X	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność	

	kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	
1.4. Wnioski		
x	uchylenie	x zmiana

Załącznik nr 5 do rozporządzenia

Ministra Sprawiedliwości

z dnia ... 2019 r. (poz. ...)

WZÓR ZAŁĄCZNIKA DO FORMULARZA UZASADNIENIA WYROKU SĄDU ODWOŁAWCZEGO

Załącznik do formularza UK 2

1.3. Granice zaskarżenia		
Kolejny numer załącznika	2 – dot. sygn. III Ka 79/20	
Podmiot wnoszący apelację	Pełnomocnik oskarżycieli posiłkowych	
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	Wyrok Sądu Rejonowego w Rybniku z dnia 24 października 2019r., sygn. akt III K 1291/17.	
1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia		
# na korzyść	x w całości	

X na niekorzyść			
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
1.3.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
X	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu		
X	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia		
X	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia,		

	jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia		
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka		
#	art. 439 k.p.k.		
#	brak zarzutów		
1.4. Wnioski			
#	uchylenie	x	zmiana

Załącznik nr 5 do rozporządzenia

Ministra Sprawiedliwości

z dnia ... 2019 r. (poz. ...)

WZÓR ZAŁĄCZNIKA DO FORMULARZA UZASADNIENIA WYROKU SĄDU ODWOŁAWCZEGO

Załącznik do formularza UK 2

1.3. Granice zaskarżenia		
Kolejny numer załącznika	3 – dot. sygn. III Ka 79/20	
Podmiot wnoszący apelację	Obrońca oskarżonego P. P. (1).	
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	Wyrok Sądu Rejonowego w Rybniku z dnia 24 października 2019r., sygn. akt III K 1291/17.	

1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia			
x na korzyść # na niekorzyść	x w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
1.3.2. Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. – obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu		
X	art. 438 pkt 2 k.p.k. – obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia		

X	art. 438 pkt 3 k.p.k. – błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia		
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. – rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka		
#	art. 439 k.p.k.		
#	brak zarzutów		
1.4. Wnioski			
#	uchylenie	x	zmiana